

УДК 378.174:61
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СЛОВОТВІРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
АНГЛІЙСЬКОГО МЕДИЧНОГО ЖАРГОНУ

Прийма Л. Ю.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава, lada993@ukr.net

Актуальність проблеми. Жаргон є важливою частиною професійного медичного спілкування. Вживання жаргону дозволяє ефективно економити мовні засоби та лаконічно передавати інформацію у медичній практиці (особливо в ситуаціях життя чи смерті). Ці мовні особливості широко представлені в професійному спілкуванні англomовних медпрацівників. Детальне вивчення лексико-семантичних та словотвірних характеристик медичних жаргонізмів розширює уявлення про професійне спілкування медиків та дозволяє розробити класифікацію цих одиниць.

Мета дослідження – проаналізувати та класифікувати медичні жаргонізми, які зазвичай використовуються в практиці англomовних медичних працівників, послуговуючись лексико-семантичним та словотвірним критеріями. Основними методами розвідки є лінгвістичне спостереження, описовий метод та аналіз мовних одиниць.

Результати досліджень. Медичні жаргонізми – це одиниці соціального діалекту, що використовуються в ситуаціях медичного спілкування. Аналіз жаргонізмів, які вживаються в мовленні медичних працівників англomовних країн, дозволив виділити наступні шляхи, за допомогою яких ці одиниці можуть бути сформовані:

1) семантична зміна: *banana* – пацієнт з жовтяницею; *plumber* – уролог; *grapes* – гемороїдальні вузли; *baby catcher* – гінеколог; *snowdrop* – хворий на обмороження;

2) усічення, зокрема апокоп (*hep* – гепатит, *bronk* – бронхоскопія, *quad* – квадриплегічний, *preemie* – передчасно народжений) та аферез (*terns* – інтерни, *oids* – стероїди);

3) аббревіатура: *LOBNH* (*lights on but nobody home*) – пацієнт з обмеженими розумовими здібностями; *FLK* (*funny looking kid*) – пацієнт педіатра з деформацією обличчя;

4) телескопія: *fascinoma* – незвичайний або цікавий випадок у медичній практиці; *beemer* – пацієнт із ожирінням;

5) афіксація: *lunger* – пацієнт із захворюванням легень; *fanger* – хірург-стоматолог;

6) конверсія (головним чином, представлена вербалізацією): *to bag* – застосовувати кисневу маску. Конверсія часто застосовується у сукупності з основоскладанням: *to flatline* – померти; *bounceback* – пацієнт, який повторно приймається до лікарні.

Аналіз лексико-семантичних особливостей медичних жаргонізмів дозволяє виділити вісім груп цих одиниць:

1) процедури чи дії: *finger wave* – ректальний огляд; *to buff up* – підготувати пацієнта до виписки; *to zap* – проводити лікування електрошоком;

2) пацієнти з певними захворюваннями: *blue blower* – пацієнт з важкою формою легеневої патології; *transformer* – пацієнт з ампутованою та протезованою кінцівкою; *pink puffer* – пацієнт, який часто дихає у зв'язку з хворобою легень;

3) хвороби або симптоми: *bugs in the rug* – лобкові воші; *old-timer's disease* – хвороба Альцгеймера; *jungle rot* – грибкова інфекція промежини;

4) медичні спеціалісти: *fanger* – хірург-стоматолог; *gasser* – анестезіолог; *blade* – хірург; *Freud squad* – психіатри; *plumber* – уролог; *rear admiral* – проктолог; *shrink/wig picker* – психотерапевт;

5) частини лікарні: *pit* – швидка допомога; *vegetable garden/C&T ward* – кімната з коматозними хворими; *ward X* – морг; *SICU* – хірургічний підрозділ інтенсивної терапії;

6) лікарські засоби: *bug juice* – антибіотик; *oids / roids* – стероїди; *MTX* – метотрексат;

7) анатомічні структури: *blue pipe* – вена; *red pipe* – артерія; *dome/noggin* – голова; *noodle* – головний мозок;

8) назви приладів та інших предметів: *catcher's mask* – пристрій, що використовується для пацієнта з кровотечею варикозного розширення горла; *ivy pole* – стійка для крапельниці.

Етимологічно, велика кількість медичних жаргонізмів походить від анімалістичних номінацій, головним чином, орнітологічних, наприклад: *albatross* – хронічно хворий пацієнт; *canary* – пацієнт з паренхіматозною жовтяницею; *duck* – судно для пацієнтів-чоловіків; *three-toed sloth* – пацієнт зі зниженими здібностями, зазвичай через тривалий алкоголізм; *whale* – пацієнт зі значною надмірною вагою.

Зі стилістичного боку, окремі медичні жаргонізми містять засоби створення комічності, наприклад, іронію: *Dr. Feelgood* – лікар, який виписує ліки не замислюючись; *hospitalitis* – психологічна залежність від життя у лікарні деяких пацієнтів; *witch doctor* – лікар-інтерн; *knife-happy* – опис занадто “активного” хірурга. Медичні жаргонізми можуть містити також засоби фонетичного увиразнення: *molar masher* – стоматолог (алітерація); *Delhi belly* – розлад шлунку, набутий за кордоном (асонанс та рима).

Висновки. Таким чином, ми проаналізували медичні жаргонізми, послуговуючись двома критеріями – семантичним та словотвірним (дериваційним) та розробили класифікацію цих одиниць. Було вставлено, що медичні жаргонізми містять велику кількість лексичних перетворень та метафоричних образів, а також будуються за допомогою найпродуктивніших моделей словотворення англійської мови.